

Advies nr. 152 van 25 juni 2010 voortgezet gezondheidstoezicht

Eigen-initiatief-advies

Advies van de Hoge Raad rond uitwerking *voortgezet gezondheidstoezicht*

Inleiding

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk overlegde in diverse werkgroepvergaderingen met sociale partners en deskundigen vanuit het Fonds Beroepsziekten op eigen initiatief over het voortgezet gezondheidstoezicht.

Daaruit is gebleken dat er een aantal praktische en theoretische hinderpalen zijn om op een snelle, duidelijke en uniforme manier over te gaan tot de operationalisering van het VGT.

Deze hebben te maken met:

- ❖ Onduidelijkheden in de wetgeving
  - Niet uniforme terminologie (permanent gezondheidstoezicht, voortgezet gezondheidstoezicht, gezondheidstoezicht na beëindiging van de blootstelling, stelselmatig gezondheidstoezicht)
  - Onduidelijke afbakening van het toepassingsgebied (“in de gevallen bedoeld bij de bijzondere besluiten genomen in uitvoering van de wet”)
  - Onduidelijke doelstelling (voortgezet in de zin van opvolging na een vaststelling, voortgezet in de zin van na beëindiging van blootstelling of loopbaan)
- ❖ Tewerkstellingsstatus
  - Bij dezelfde werkgever waar de blootstelling plaatsvond
  - Bij een andere werkgever dan waar de blootstelling plaatsvond
  - Niet langer tewerkgesteld (RIZIV, RVA, pensioen, ...)
- ❖ Aard van de blootstelling
- ❖ Inhoud van het VGT (onderzoeken, analyses, informatie);
- ❖ Organisatie van het VGT, door wie (IDPBW, EDPBW, FBZ, behandelend geneesheer, ...)
- ❖ Initiatief voor VGT (bij betrokken werknemer, ...)
- ❖ Financiering VGT (indien niet bij dezelfde werkgever)
- ❖ Blootstellingsgegevens (gezondheids- en blootstellingsdossier)
  - Inhoud (dienen te bevatten: een samenvatting van de uitslagen van het uitgeoefende gezondheidkundig toezicht en van eventuele bewakingsgegevens die representatief zijn voor de blootstelling van de individuele werknemer)
  - Toegankelijkheid
  - Overdraagbaarheid

Na bespreking van deze aspecten stelt de Hoge Raad voor aan de Minister om een voorstel van regelgeving uit te werken volgens volgend scenario en volgende krachtlijnen:

Voorstel Hoge Raad in verband met voortgezet gezondheidstoezicht

1 Wat?

Voortgezet gezondheidstoezicht wordt begrepen als:

- Een consultatie van en/of medisch onderzoek door een arbeidsgeneesheer

- van een werknemer of een gewezen werknemer
- die voordien werd blootgesteld aan gezondheidsrisico's op de arbeidsplaats
- waarbij het medisch onderzoek of de consultatie wordt verricht met het oog op de opvolging van mogelijke gezondheidsschade veroorzaakt door die eerdere blootstelling.

2. Doelgroep

Na de besprekingen met de deskundigen van het FBZ blijkt het een weinig vruchtbare piste te zijn om voor diverse chemische agentia apart te gaan bepalen wat de toegevoegde medische waarde kan zijn van een voortgezet gezondheidstoezicht, en van daaruit gedetailleerd te gaan voorschrijven welk onderzoek nuttig of aangewezen is bij welke vroegere blootstelling.

Nog minder lijkt het aangewezen het voortgezet medisch toezicht te beperken tot blootstellingen aan die chemische stoffen waarvoor een vroegtijdige opsporing effect kan sorteren, of waar in de huidige stand van zaken doelmatige therapieën voor bestaan.

Het blijft echter wenselijk dat het Fonds Beroepsziekten verder zou onderzoeken voor welke blootstellingstypes, beroepen en situaties welke bepaalde medisch-technische diagnose of opvolging zinvol is of aangewezen is en hierover richtlijnen ontwikkelt.

Het FBZ kan vanuit die rol ook adviserend optreden ten aanzien van bedrijfsartsen (welke interventies een technisch nut hebben, waar preventie mogelijk is, waar enkel een sociale rol wenselijk is, waar eerder ontradend moet geadviseerd worden met betrekking tot bepaalde analyses en therapieën, ...).

Voorgesteld wordt dat het FBZ dit ook omzet in meer sturende bepalingen via de tariefregeling in de gevallen waarin het FBZ de kosten van het voortgezet gezondheidstoezicht ten laste neemt.

De potentiële doelgroep van het voortgezet gezondheidstoezicht zijn werknemers of gewezen werknemers die eerder werden blootgesteld aan risico's op de arbeidsplaats (¹) en bij wie

- ofwel een aantoonbare ziekte ofwel een potentieel schadelijke invloed op de gezondheid is vastgesteld die volgens een arts of een bedrijfsgeneeskundige het gevolg is van een eerdere blootstelling aan een gevaar op de arbeidsplaats
- ofwel de overschrijding van een bindende (biologische) grenswaarde is vastgesteld.

---

1. ¹ *kankerverwekkende en mutagene stoffen: (KB 2 december 1993 art. 15 punt 5)*

- *werknemers die werkzaamheden verricht hebben waarbij zich het risico op blootstelling aan kankerverwekkende stoffen of mutagene agentia kan voordoen.*
2. *biologische agentia: (KB 4 augustus 1996 art. 45)*
- *blootstellingen die kunnen resulteren in infecties die:*
    - √ *worden veroorzaakt door biologische agentia waarvan bekend is dat zij hardnekkige of latente infecties teweeg brengen;*
    - √ *op basis van de huidige kennis pas vele jaren later, wanneer de ziekte zich ontwikkelt, kunnen worden onderkend;*
    - √ *een bijzonder lange incubatieperiode hebben, alvorens de ziekte zich ontwikkelt;*
    - √ *behandeling ten spijt; gedurende lange tijd steeds opnieuw de kop opsteken;*
    - √ *of ernstige gevolgen op lange termijn kunnen hebben.*
3. *Chemische agentia (KB 11 maart 2002 art. 44)*
- *voortgezet gezondheidstoezicht is nodig indien bij de werknemer na het gezondheidstoezicht, een aantoonbare ziekte of schadelijke invloed op de gezondheid vastgesteld wordt die het gevolg is van blootstelling aan een gevaarlijk chemisch agens op het werk;*
  - *of dat een bindende biologische grenswaarde is overschreden.*
4. *Inventarisatie verder te vervolledigen door administratie (fysische agentia, asbest, optische stralen, ...)*

Het wordt in dit voorstel aan de deskundigheid van de arbeidsgeneesheer en aan de sturing van het FBZ overgelaten om precies te bepalen voor welke werknemers uit de potentiële doelgroep een VGT aangewezen is.

Nota: er heerst geen eensgezindheid over de interpretatie en de noodzaak van deze paragraaf bij de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers.

De vertegenwoordigers van de werkgevers beschouwen deze paragraaf als een toevoeging aan wat voorafgaat daar waar hij voor de vertegenwoordigers van de werknemers overbodig is.

(*) Blootstelling aan:

3. Inhoud van het VGT

Het wordt in dit voorstel aan de deskundigheid van de bedrijfsarts, en aan de sturing van het FBZ overgelaten om de concrete inhoud van het VGT te bepalen.

Dat kan, naargelang de aard van de blootstelling, bestaan uit, een klinisch onderzoek, een aantal diagnoses of analyses, maar evengoed uit een deskundige uitleg over de eventuele gevolgen van de eerdere blootstelling, de aangewezen preventie en behandeling tot en met louter ontrading van verdere klinische onderzoeken, technische prestaties, toekomstige analyses of verdere consultaties in het kader van het VGT.

4. Informatie over VGT aan de werknemer

Naar aanleiding van het periodiek gezondheidstoezicht wordt de werknemer door de arbeidsgeneesheer geïnformeerd dat zijn arbeidsomstandigheden en de vaststellingen gedaan tijdens het periodiek gezondheidstoezicht van die aard zijn dat betrokkene na afloop van zijn tewerkstelling op die arbeidspost onder de potentiële doelgroep valt van het voortgezet gezondheidstoezicht, en geadviseerd om daar al dan niet gebruik van te maken.

Naargelang het geval, op basis van zijn expertise en van de aanbevelingen van het FBZ, wijst de bedrijfsarts de betrokkene op het belang en de waarde van (preventieve) onderzoeken na afloop van zijn blootstelling aan het betrokken risico.

Een duidelijke mededeling hierover wordt aan de werknemer op schriftelijke wijze verstrekt in een bestaand document (bijvoorbeeld: Formulier voor de gezondheidsbeoordeling, werkpostfiche, ont-haaldocument CAO 22, andere bestaande informatieverplichtingen wet welzijn...), met praktische informatie over de wijze waarop het VGT georganiseerd is (zie verder).

5. Modaliteiten en financiering van het voortgezet gezondheidstoezicht.

5.1 De werknemer is bij dezelfde werkgever verder onderworpen aan het periodiek gezondheidstoezicht

Tijdens het periodiek gezondheidstoezicht wordt, in de gevallen zoals eerder bepaald, ook gekeken naar de vroegere arbeidssituatie (blootstelling).

Het VGT wordt met andere woorden geïntegreerd in het periodiek gezondheidstoezicht zolang de arbeidsgeneesheer dit, mede op basis van de sturing door het FBZ, aangewezen acht.

Financiering: maakt deel uit van normale bijdrage gezondheidstoezicht, kosten ten laste van de werkgever.

Registratie: in medisch dossier van betrokkene bij de interne of externe medische dienst. Globale jaarlijkse rapportering in jaarverslag arbeidsgeneeskundige dienst en kennisgeving aan FOD WASO (en via die weg informatief aan FBZ).

5.2 De werknemer is bij dezelfde werkgever niet verder onderworpen aan het periodiek gezondheidstoezicht

Het VGT voor deze werknemer kan plaatsvinden tijdens het periodiek gezondheidstoezicht van de andere werknemers, in de gevallen zoals eerder bepaald.

Financiering: kan bekeken worden als een (geplande) spontane raadpleging, of door toevoeging op de lijst van medische onderzoeken door de werkgever op advies van comité en arbeidsgeneesheer (artikel 7§1, koninklijk besluit medisch toezicht)

Kosten ten laste van de werkgever.

Registratie: in medisch dossier van betrokkene bij de interne of externe medische dienst. Globale jaarlijkse rapportering in jaarverslag arbeidsgeneeskundige dienst en kennisgeving aan FOD WASO (en via die weg informatief aan FBZ).

5.3 De werknemer is bij een andere werkgever verder onderworpen aan het jaarlijks medisch toezicht.

Tijdens het periodiek gezondheidstoezicht wordt, in de gevallen zoals eerder bepaald, ook gekeken naar de vroegere arbeidssituatie (blootstelling).

Het VGT wordt met andere woorden geïntegreerd in het periodiek gezondheidstoezicht zolang de arbeidsgeneesheer dit, mede op basis van de sturing door het FBZ, aangewezen acht.

Financiering: Het consult maakt deel uit van de normale bijdrage medisch toezicht door de actuele werkgever.

Indien de opvolging van de vroegere blootstelling bij een andere werkgever volgens de bedrijfsarts bepaalde extra technische prestaties (analyses, ...) , of meer frequente periodieke onderzoeken noodzakelijk maken bovenop wat voortvloeit uit de huidige arbeidssituatie, zijn deze kosten overeenkomstig het bepaalde in artikel 38, koninklijk besluit medisch toezicht ten laste van het Fonds beroepsziekten.

Het FBZ ontwikkelt een nomenclatuur met een vaste lijst van bepaalde vroegere blootstellingen, en de corresponderende medisch technische handelingen die met het oog op een opvolging van de hierdoor veroorzaakte gezondheidsschade relevant zijn.

Medisch-technische prestaties die hiermee overeenstemmen worden zonder verdere motivatie terugbetaald aan de betrokken externe of interne dienst. Andere prestaties moeten overeenkomstig de instructies van het FBZ op bepaalde wijze worden gemotiveerd om in aanmerking te komen voor terugbetaling.

Registratie: in medisch dossier van betrokkene bij de interne of externe medische dienst. Globale jaarlijkse rapportering in jaarverslag arbeidsgeneeskundige dienst en kennisgeving aan FOD WASO (en via die weg informatief aan FBZ).

5.4 De werknemer is bij een andere werkgever niet langer onderworpen aan het jaarlijks medisch toezicht

Het VGT voor deze werknemer kan plaatsvinden tijdens het periodiek gezondheidstoezicht van de andere werknemers, in de gevallen zoals eerder bepaald.

De werknemer die ingevolge een vroegere arbeidssituatie behoort tot de doelgroep van voortgezet gezondheidstoezicht kan dit toezicht aanvragen overeenkomstig de regeling van het koninklijk besluit medisch toezicht artikel 5 §1 of artikel 7 §1.

Financiering: De kosten van de consultatie én van eventueel medisch-technische prestaties zijn overeenkomstig het bepaalde in artikel 38, koninklijk besluit medisch toezicht ten laste van het Fonds beroepsziekten.

Voor wat betreft de medisch-technische prestaties betreft gelden dezelfde regels vanuit het FBZ als vermeld onder 5.3.

Registratie: in medisch dossier van betrokkene bij de interne of externe medische dienst. Globale jaarlijkse rapportering in jaarverslag arbeidsgeneeskundige dienst en kennisgeving aan FOD WASO (en via die weg informatief aan FBZ).

5.5 De werknemer is niet langer verbonden met een arbeidsovereenkomst (werkloos, zelfstandige, gepensioneerd, invalide, ...)

De gewezen werknemer kan een aanvraag indienen voor een VGT bij een bedrijfsgeneeskundige dienst of externe preventiedienst van zijn keuze.

Dit wordt gestaafd met een precisering van de vroegere tewerkstellingssituatie die het recht op een voortgezet gezondheidstoezicht opende.

De betrokken preventiedienst onderzoekt de aanvraag, vraagt bij de vroegere arbeidsgeneeskundige dienst het medisch dossier op, en nodigt de aanvrager uit voor een consultatie in de lokalen van de betrokken medische dienst.

Financiering: De kosten van de consultatie én van eventueel medisch-technische prestaties zijn ten laste van het Fonds beroepsziekten.

Het FBZ werkt een tariefregeling uit overeenkomstig de principes onder 5.3.

Registratie: in medisch dossier van betrokkene en melding aan het FBZ volgens de door het FBZ bepaalde modaliteiten.

Opmerking betreffende 5.5:

De reikwijdte van de wet welzijn werknemers schiet tekort om ook de rechten van gewezen werknemers te regelen: deze vallen namelijk niet onder het toepassingsgebied. Dit dient verholpen, hetzij in de wet welzijn, hetzij in de wet FBZ

Verificatie bepalingen in huidige wetgeving

Er dient geverifieerd of de huidige bepalingen in de Codex (artikel 20, artikel 34) voor elk van de richtlijnen waar sprake is van 'voortgezet' gezondheidstoezicht voldoende de minimum maatregelen afdekken als voorzien in de Europese regels rond voortgezet gezondheidstoezicht (informatie naar de werknemer, info en advies over het vervolg medisch toezicht na einde blootstelling, door de werkgever te nemen maatregelen (herzien RIE, herzien preventiemaatregelen, aangepast werk, maatregelen voor heronderzoek van de gezondheidstoestand van elke andere werknemer die op soortgelijke wijze werd blootgesteld).

Dit advies wordt overgemaakt aan de Minister van Werk.